

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hónapra . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vásár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög ccentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A hevesi felirat.

Abban a bizonytalanságban, a mely a kompromisszum — tárgyalások eddigi menetéből a magyar politikai világra sulyosult, kormánypárti részről ismételt, mint egyetlen panacea-ra utaltak a képviselőház feloszlására. Különösen a szabadelvű párt u. n. harcias elemei hangoztatták előszere-ttel ezt az ideát s a Mikszáth Kálmán lapja, mint ezeknek az elemeknek nyilvánvaló organuma, abéke sorsa felett folytatott cynikus érvelődések közben legujabban is oda concludált egy a felséghez intézett „magán-felirai-ban”, hogy nem a kormányt, de a képviselőházat kell kicserélni.

Arra, hogy a feloszlítás alkalmazásának micsoda jelentőségűteljes alkotmányjogi tekintetek állnak az utjában, egyáltalán nem gondoltak a t. többség harcos elemei.

Pedig e tekintetben már valóban félremagyarázhatatlan a magyar közjog álláspontja s félreérthetetlenül jutott az legujabban az 1867. évi X. t.-cz.-ben is kifejezre.

E törvény ugyanis határozott korlátot állít a képviselőház feloszlításában jelentkező felségi jog gyakorlata elé. Ezt a korlátot az a kérdés képezi, hogy áll az ország költségvetésének a megszavazása? Erre való tekintettel aztán azt rendeli a Deák Ferencz törvényhozása, hogy mielőtt a folyó évi költségvetés megszavazásán és a múlt évi zárószámadások ellátásán a törvényhozás át nem esett volna, a képviselőház feloszlítása nem következhetik be.

Nós hát ez a törvényes rendelkezés a képviselőház feloszlításában megjelölt eszköz ezuttal való alkalmazását egyenesen lehetetlenné teszi.

De azt is tudjuk, hogy az ilyesmivel a szabadelvű párt és kormánya nem szoktak törődni, az ilyen törvény felállítását nehézségeken játszi könnyedséggel szoktak átsiklani.

Megvolt erre a hajlam ez uttal is és — mint már említettük — több kormánypárti lap ugy is beszélt már a képviselőház feloszlításáról, mint a közel jövő előterében álló eshetőségek legvalószínűbbjéről. S a magyar közélet jó ideig nem reagált az alkotmányjog integritását oly súlyosan érintő e hírlélekre.

Odáig fejlesztették már bennünk, — a par excellence jogász nemzet-

nek nevezett magyarságban a magasabb szempontok iránti érzéketlenséget, hogy a hatalom már a közvélemény hallgatásában is felhatalmazást láthatott arra, hogy a nemzeti jogok ellen intézett csapásokra jól begyakorolt kezét a képviselőház feloszlítása által egy újabb merényletre emelje.

Am ennek utját vágta a Gondviselés, illetve a Gondviselés e részben képviselni látszó Heves vármegyé hazafias törvényhatósága.

Olvasóink ismerik a hevesi határozatot. Nagy jelentőségű az minden pontjában, de legnagyobb jelentőségű abban a részében, a mely a képviselőház feloszlítása esetére a passzív ellenállást előre bejelenti.

Hát az e határozat a képviselőház tervezett feloszlítását feltétlenül kizárja, lehetetlenné teszi.

Avagy elképzelhető volna olyan képviselőház működése, a melyhez az ország egy törvényhatósága nincs képviselve?

Pedig azt hisszük, hogy nem csak egy törvényhatóság lesz, a melyik a képviselő-választások alkotmányellenes elrendelése esetén, hien a magyar közjog sarkalatos álláspontjához, meg fogja tagadni a választások kitzetését.

Lehetetlen ugyanis, hogy a kor-szellem ma észlelhető sorvadtsága mellett is ne akadjon még törvényhatóság, mely az alkotmányvédelem munkájának dicsőségében osztozkodni akar Dobó megyéjével.

Lehetetlen, hogy az ország többi törvényhatóságai megfeleldkezzenek arról a hivatásról, a melyet a dicső emlékü 48-iki törvényhozás szánt nekik, mikor őket, mint az alkotmány véd-bástyáit a parlamentarizmus rendszer mellett is működésükben fenntartandóknak jelentette ki.

A hevesi határozat vándor-utrá kel. Bekopogtat a magyar törvényhatóságok mindenikének ajtaján. A jövő historikusa pedig a szerint fogja a magyar törvényhatóságokat hivatásukat átérzőknek vagy arra képteleneknek declarálni, a mint elfogadják vagy elutasítják a Mátra tövéből hozzájuk forduló társukat, a mely a hazafiság és alkotmányos szabadság hőse volt mindenha, de hősiségében soha sem volt fenségesebb, mint ma.

Dr.

A válság.

Budapest, jan. 26.

A Bánffy-kabinet eljutott a politikai kiskorúság, gyámot rendelték föléje Széll Kálmánban a békealkudozásokra. Széll Kálmán e megbízatása mutatja, hogy az a nagy bizalom, melylyel Bánffy báró hívei ámitották a világot: valamiféle autoszuggestió lehetett csupán, mert hiszen a korona inkább **bizik** Széll Kálmán békítő szerepének őszinteségében, mint Bánffyban.

Mikor Széll Kálmánt Bécsbe hívatta a király, utjának jelentőségét a kormánypárti lapok akarták legjobban leszállítani. Az „Országos Hírlap” hétfőn délelőtt még gunyolta Széllt, hogy kinalgatja magát, de vele szóba sem áll a király és ekkor már meg is kapta Széll a **királybiztosi megbízatást**. Ebből az látszik, hogy mégsem a Tiszák jártak ki Széll megbízatását, a hogy ma elhitetni szerették.

Széll Kálmánnak békemódozatában nines bent az a pont, melyet Bánffy a béke-kísérletet zátonyra állított be, hogy t. i. a közös vánterület 1903 után vita alá sem jöhet, a mig mind a két fél rá nem akar állani a külön vánterületre. A közjogi kiegyezésnek e meghamisítását Bánffyék a korona fel-tételének állították, melynek elfogadása nélkül a korona senkivel szóba sem állana. És ime, Széll Kálmán nemcsak ki tudta vinni az országra sereimeszárak elhagyását, de még biztosítékot is kíván adni, hogy ezentul már a kültöldi szerződéseknél is kifejezést nyerjen Magyarország vámpolitikai egyedisége.

A Bánffy-kormány erkölcsi veresége ezzel teljessé váltott. Nem ő ura többé a tárgyalásoknak, nem az ő eszméi körül forognak a békepontok, ő csak az a bizonyos áldozat, kinek feje fog vétetni. Így jár, a ki nem tudja megválasztani a pillanatot a visszavonulásra, hanem bevárja, **mig kifacsart citrom lesz belőle**. Azért mondjuk így, mert elhisztük, hogy Bánffy báró a maga naivitásában és felfelé való készségében nem is gondolt arra, hogy elváltalt szerepe **mily lealázó** egy magyar politikusra. Mert elérte a fátum. A híres pontozót elejtették, vele ejtük Bánffy Dezső bárót, s a minála életkérdés volt, abban egy audiencia után engednek Széll Kálmánnak.

A folyosón igen élénken pertraktálták a béke esélyeit. A kormánypárton bizonyos rezignációval hirdetik, hogy a béke meglesz, mert a korona akarja. Bánffynak kevés személyi híve azt állítja ugyan, hogy a béke csak azért lesz meg, mert Bánffy is óhajti.

Tiszák rosszkedvtűket már nem is tudják palástolni. Ők érzik a legsúlyosabban, hogy teljesen elvesztették a talajukat a pártban, de különösen a felett nagy az elkeseredésük, hogy a király Széll Kálmánt és nem Tisza Kálmánt hivta fel informálás végett.

A pártnak nagy özöne kedvetlenül, szinte letargikusan szemléli a dolgok fejlődését. Az egyik rész dühös, hogy Bánffy az isehi paktum óta düpörözte a pártot és egyenesen elhallgatta előtte az ottani megegyezés esz-szeneciáját. A másik rész egyenesen Bánffyt teszi felelőssé azért, hogy a párt a helyzet

kibonyolításán passzív szerepre van kárhoztatva.

A szabadelvű pártnak egyik ismeretes alakja így szolt ma:

— Szomorú a párt nagyon. Nem mint-ha a fölött busulna, hogy Bánffy megbukott, hanem a miatt, hogy így bukott meg. A legnagyobb meglepetés a pártra nézve, hogy erejét egyetlen egyszer sem érvényesíthette és kompromisszumokkal kell megmentenie magát. Sok miniszterelnökök temetett már a szabadelvű párt, de ilyen szomorú temetést nem rendezett soha. A mikor Tisza megbukott, a felett örültünk, hogy a generális végre felszabadul terhe alól, de a mostani válságból már csak azt reméljük, hogy mi szabadultunk föl a ránk nehezédo terhektől.

Az utód személyére a szabadelvűpárt ez idő szerint még teljesen tájékozatlan. Széll Kálmán megbízását itt még nem tartják fajt accomplinak, bár azt a hírt korpoltálták, hogy maga Széll a legutóbbi időben ambicionálta a miniszterelnökséget és ennek eltérésére biztosított is magának bankjainál hosszabb szabadságot. Daczára ennek Széll Kálmánt még sem tartják a legközelebbi miniszterelnöknek. Különösen azok nem tartják Széll jelöltségét komolynak, mert Széll esetleges megbízatásából ismét a **fuzió** következne. Ezeknek sorában ismét Pulszky Ágost az első, ki még egyre folytatja izgatásait a harcz folytatására, de már hallgatóra sem igen akad.

A disszidensek ma ismét kiléptek tartózkodó álláspontjukból és erősen kapaciztálták az ellenzéki képviselőket arra, hogy az indemnity és a kiegyezési provizóriumok még Bánffy bárónak adassanak meg, a többi kérdés pedig már az új kabinet által intézések el.

Ez a főnehézség, mely a béke létesítésére nézve még fennáll. A **házzabályok revizióját** az ismeretes alakban már maga a kormány sem veszi többé komolyan. Az egész egy inkább csak akademikus értékű kijelentésre fog összezúgorodni.

Széll Kálmán ma nem időzött Budapestben, de híre járt, hogy vasárnap őt ismét fogadja a felség.

A király a válság dolgában tegnap Bécsben fogadta gróf Szechenyi Manót, az ő felsége személye körüli minisztert, ki Bécsben kapott utastásokkal a ma déli gyorsvonattal Budapestre jött és a délutáni minisztertanácsban résztvett.

A ma délutáni minisztertanácstól nagyfontosságu határozatoknak várnak. Így minden valószínűség szerint ma dönteni fognak a **Házelnök-kérdés** dolgában is, mivel a kormány már nem ragaszkodik mereven Perczel Dezső jelöltségéhez.

E hírrel kapcsolatban beszélték ma a Házban azt is, hogy a parlamenti béke helyreállításának meglesz az a következménye is, hogy a Ház elnöki székébe visszakérül az a férfi, kiben a házzabályok pártatlan kezelésére nézve legtöbb garancia van t. i. Szilágyi Dezső.

Hevesmegye felirata.

Tisztelt képviselőház!

Hazánk, a mióta megalapították, mindig alkotmányos ország volt. Alkotmányunkat nemzetünk szabadságszeretetének köszönhetjük; mert a magyar nemzet alkotmányát maga létesítette, maga fejlesztette, sőt a hatalom erőszakos támadásával szemben is mindenkor megvédelmezte.

Nemzetünk történelmével egy idős történelmi alkotmányunkat tehát feltékenyen kell őriznünk.

Fajdalmasan tapasztaljuk azonban, hogy kormányunk, melynek 1848. 3. törvény-czikk értelmében függetlennek, magyarnak és felelősnek kellene lennie, eljárásában az országnak nemcsak politikai függetlenségét, hanem még az 1867. 12. törvényczikkben fentartott gazdasági önállóságát is veszedelemmel fenyegeti és alkotmányunk biztosítékainak sértetlen megőrzését is figyelmen kívül hagyni hajlandó.

A törvényen kívüli állapot fentartása, mely minden törvényhozási fálhatalmazás nélkül az adó beszedését és az újonczok kiállítását is maga után vonhatja, valamint amaz eshetőséget, — mely máris nagyban hangoztatik — hogy még az országgyűlés főlösztatása is bekövetkezhetik, annak ellenére, hogy ezt — miután ez évre még sem a költségvetés, sem a zárószámadás föllött az országgyűlés nem határozott — holott ezt alapörvényünk tiltja, — hazafiui aggodalommal tölti el szívünket, mert az ily eljárás nem csak alkotmányunk megcsorbítására, hanem ugyanis korlátozott állami önállóságunk teljes megszüntetésére vezet.

Hevesvármegye törvényhatósága tehát hagyományos hazafiságához és szabadságszeretetéhez híven és az 1848 : 16. t. czl kijelentésének megfelelőleg továbbra is védő bástyája akar maradni hazánk alkotmányosságának, kénytelennek érzi magát, hogy az ország ez állapotában szavát fölemelje és már előzetesen kijelenti:

hogy a törvényhozás fálhatalmazása és a költségvetés megállapítása nélkül, ugy az adók szedését, mint az újonczok kiállítását törvénytelennek tekintvén, és e körüli intézkedések önkormányzati körében végrehajtani meg nem engedhetné, az országgyűlésnek törvény ellenére leendő főlösztatás esetében pedig az új országgyűlés összehívását a maga részéről törvényhatósági közreműködésével támogatni nem fogná.

Mély tiszteltettel kérjük az országgyűlés képviselőházát, hogy ez elhatározásunkat törvényhozási működésében magas figyelemre méltatni kegyeskedjék.

Kelt Heves vármegyének 1899. január 28-án tartott bizottsági üléséből.

A kolozsvári gyólcsoz tótok megrendszabályozása.

Kolozsvár, jan 26.

Panaszt tettek a mult év őszén az „Ellenzék” szerkesztőségében a miatt, hogy a kolozsvári heti és országos vásárokon a szom-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. január 26.

Megbánás.

A tövisek és narancsvirágok szerzőjétől.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” részére fordította: **AMICA**.

XVIII.

(Folytatás.)

(24)

— Leszel szives megmondani, hogy ki vagy? — kérde Lord Saxon szelid de szilárd hangon.

— En a Lady Jesmond testvére vagyok, — volt a válasz. Alice a nevem és nem Gabriella.

Ekkor meglátta a jegyese magát, mert hangja a kétségbeesés jagatásában halt el. — Nello — folytató — meg kell bocsátanod, vagy a lábaid előtt halok meg! Ha tudtam volna, hogy találkozzom veled, ha tudtam volna, hogy eljön az idó, midőn meglátlak és szeretlek, százszor inkább meghaltam volna, mint hogy ezt a bünt kövessem el. Szentséges Égek, a te arcodon nincsen könyörület, szememben nincsen szerelem! Szived meg keményedett és hidegült irántam. Engedj meghalni — engedj meghalni!

Kezét kirántotta a Nello kezéből és az őrltségg rohamában a padozatra vetette magát. Oda mentem hozzá, mert nem tudtam a kétségbeesését nézni.

— Gabriella — mondam — ne sirj oly keservesen.

Az előttem levő szép rones látása fájdalommal töltötte el a szívemet és Lord Saxonhoz fordulva azt mondam —

— Oh Lord Saxon, legyen jó hozzá! Ő oly igazán szereti őnt és oly szerencsétlen. Legyen jó hozzá.

— Beszélj el nekem mindent — sürgeté Lord Saxon.

— Nem tudom — volt a válasz; erőm elhagyott. Felicia, hívd be az anyámat; ő mindent elmond.

— Az anyádat, Gabriella mit beszélsz? Ő nincsen itten, — mondam.

— Ah, elfelejtettem, hogy te nem tudod! Riversné az anyám.

— Riversné az anyád! — kiáltá Lord Saxon, leplezetlen csudálkozással. Még több család, még több furfang! Oh, Gabriella, a kit én oly jónak és igaznak hittem, a milyen szépnék találalak, hogy tudtál enyire sülyedni?

E szemrehányásra az egyedüli válasz egy fájdalmas nyögés volt.

— Riversné, rettenetes jelenet van oda lent — mondam, midőn a dada szobájába léptem. Lesz szives lejönni? Lady Jesmond hivatja.

Riversné inkább röpülni látszott, mint járni és én utánna siettem. Ah, az anyai őszlőu, az anyai szeretet! Ő nem gondolt sem Lord Saxonra, sem réám, de egyenesen a szőnyegen fekvő összetört és lehetetlenné lett leányhoz rohant.

— Drágám, mi bajod? kiáltá.

Ege piltanatra a szerencsétlen leány égő arca kibomlott hajának a fátlyólan keresztül látható volt.

— Anyám, monda, beszélj el nekik mindent! Egy szót se tarts vissza, beszélj el mindent!

Az asszony zavarodott arczzal nézett fel.

— Tudják? kérde.

— Mi tudjuk, hogy ez a lady nem Lady Jesmond, szolt közbe Lord Saxon és azt tudjuk, hogy maga Fairfaxné.

— Tehát minden fel van fedezve! volt a kétségbe esett válasz. Oh, édes szép Aliceom, ő soha sem tette volna azt, én vettem rá, én, én vagyok a bűnös!

Lord Saxonhoz fordult és az egész idó alatt, a mig beszélt, az ő arczárja függesztve tartotta a tekintetét.

— My lord, folytató, ön már elítélte ötöt.

Itélelet kiolvastam a szeméből. Kérem, függeszse fel azt, mig meghallgatta a mi mondanivalom van.

Lord Saxon meghajította magát.

— Nehány perczig magamról kell beszélni, folytató az asszony. A férjem egy szegény pap volt, a ki, midőn meghalt két kis leánykával hagyott, Gabriellával és Aliceal.

Wavertreenben laktunk és a férjem halála után zongora lecczék adásával tartottam fel magamat és a gyermekeimet; de csak az Eg tudja, mily kemény küzdelembe kerül, hogy tisztességes nevelésben részesíthessem őket. — Ide jövetelemig soha sem tudtam, hogy mi volt az, a szegénység szorongatása nélkül lenni és az a szegénység annál keserűbb volt, mert a világ „uri szegénységnek” nevezi. Mindazon lassu gyötrelmek között, melyek az életet megromlították, az „uri szegénység” a legnagyobb. — Mylord, a ki soha sem tudta, hogy mi a szükség, a ki az éhség fájdalmát soha sem érezte, ön nem tudja, hogy minő megpróbáltatásoknak vannak azok kitéve, kiknek a mindennapi kenyérükért harczot kell vívni. A gyermekeim

szépek voltak és jók. Mind a kettő eszes volt; és én addig küzdöttem, mig ők elég erősek voltak arra, hogy jó nevelésben részesüljenek. Megtagadtam magamtól az ételt, hogy ők eleget tehessenek. Mylord, gyakran megtörtént, hogy éjjel nem tudtam aludni az éhség miatt; de a gyermekeim nem ösmertek az éhséget és nem fáztak. Akkor ők még kicsinyek voltak.

— Midőn idősebbek lettek, egy barát-némnak a szivessége által, a ki azóta meghalt, Páris közelében egy nagy nevelő intézetben el tudtam őket helyezni és ottan mind a kettő kitünő nevelést nyert azon szolgálátokért, miket ők viszonzásul tettek.

— Midőn Gabriella tizenhét éves volt, kedvező állást ajánlottak fel neki Indiába.

Egy oda utazó ladvnak olyan társalgónéra volt szüksége, aki francziául beszél. A leányom vele ment, és későbbben az Esmond őrnagy családjához ment gouvemantnak. Ő nagyon boldog volt ottan és gyakran küldött nekem pénzt haza. De azért az életem még mindig rettenetes küzdelem volt, sivar utamat kevés napugár világította be. Egy kényelmes házat kellett bérelnem és tisztességesen öltözködnöm, mert mászkolomban elvesztettem volna a tanítványaimat. Gondolja el tehát, hogy milyen újság volt az nekem, midőn azt hallottam, hogy a leányomnak Sir Jesmond Vilmosnak a fia és örököse fogja feleségül venni, ámbar Gabriella azt irta, hogy a házasságot egy ideig titokban tartják. De azért és e házasságból származó előnyöket ösmertem.

Elhallgatott néhány perczig. Lord Saxon nem mozdult; de mély felindulás nyomait láttam az arczán.

XVIII.

— Ön nem tudja azt felfogni — folytató Fairfaxné, — hogy az a házasság, mit

jelentett nekem, szabadságot jelentett a szegénység borzasztó nyomorától, mely az életet már is szinte kioltotta belőlem, felszabadulást a tanítás fáradságos munkájától, mit oly csekély fizetéssel díjaztak, kellő ellátást az életszükségleteiből és kényelméből, — mert tudom, hogy az én jó leányom gondoskodni fog rólam.

Es én nem csalódtam. Azt hiszem, hogy az első összeg pénzt, a mit a férjétől kapott, nekem küldte. Azt mondta, hogy majd idővel többet tud értem tenni; hogy midőn ő visszajön Angliába, nem leszek kénytelen dolgozni; hogy elegendő jövedelmet biztosít számomra és végre meglesz az a nyugodalom, melytől oly régóta meg voltam fosztva, de a mire rea szolgáltam. Gondoljon azon örömrre, mit e kilátás nyitott előttem! Ön nem tudja azt reálizálni, ön, a ki soha sem ismerte a szükség. A leányom arra kért, hogy az ő állása és kilátásaira vonatkozólag legyenek hallgatag, az ő házasságáról még a legbizalmasabb barátainak se tegyek említést és én nem szóltottam senkinek, még a szegény Alicenak sem, az ő testvéreinek sem, a ki itt fekszik. Szegény, szép Aliceom!

Lehajolt és megésoította a kis reszkető kezek által félíg eltakart színtelen arcot.

— Még Alice sem tudott róla, — ismételte, mintha saját magához beszélt volna. Midőn a kis örökös született, Gabriella ismét irt nekem, beszélt a boldogságáról, azt téve utánna, hogy életének az lesz a legbiztosabb pillanata, midőn kis fiát a karjaimba teszi. Mert, Lord Saxon, én mind a két leányomnak jó édesanyjuk voltam.

Lord Saxon meghajította magát, de nem beszélt. En azt reméltem, hogy néhány vigasztaló szót fog neki mondani.

(Folytatása következik.)

széd falukból letelepedett győlcsoos tótok minden heti vásárra bejönnek s itt osztrák gyártmányokat árulva a Kolozsvárt adót fizetők, magas bolt bért fizetők kereskedők üzletét tönkre teszik, jelentékenyen megkárosítván a várost is.

A győlcsoos tótok kihágása ebben áll: A győlcsoos tótok ősi időkben jogot nyertek arra, hogy *saját házi ipari* termékeiket vásárokról, vásárookra járva, az országban értékesítsék.

E helyett a győlcsoos tótok mit tesznek? Nem hazai, saját gyártmányu háziipari készítményeket árulnak, hanem *osztrák gyárak rongyait* árulják, a hazai szövődék megkárosítására és a rőfös kereskedők megbuktatására.

Nem járnak vásárról vásárra előírás szerint a tótok, hanem letelepülnek ott, a hol kevés adót kell fizetni, Kolozsvár közelében például Gyaluban és más községekben. Innen bejárnak Kolozsvárra minden héten kétszer heti vásárra. Árulnak mindent, a mivel a stabil rőfös kereskedőket megkárosíthatják, a kik Kolozsvárt, házbért, bolt bért, adót fizetnek, drágán fizetik a személyzetet és viselik a város szízelte terheit.

A kereskedők az Ellenzékben hangoztatott eme panaszát *sem a kolozsvári iparkamara sem a városi tanács* nem akarta meglátni.

Hiszen miről volt szó?

Szó volt a város terhei alatt görnyedő kereskedők egy csoportjának törvényes eszközökkel való megvédéséről és a törvénytelennél üzérkedő győlcsoos tótok megrendszabályozásáról.

Orvoslásáról annak, hogy olyan elemek, a kik a város terheihöz nem járulnak, annak adót fizetők polgárai elől a megélhetés módjait ne zárjuk el.

Ám az Ellenzékben elvetett mag nem ment azért kárba.

A Szegedi Napló szerkesztősege u. is panaszkodott átvette, S miután a győlcsoos tótokkal ott is hasonló lábon álltak, a szegedi kereskedelmi és iparkamara előadó irtve vette a Kolozsvárt megjelenő Ellenzék közleményeit és felírt a kereskedelmi miniszternek. A miniszter megvizsgálván a dolgot, egy körrendeletben meghagyta, hogy a törvényhatóságok a **győlcsoos tótoknak a heti vásárokon levő kirakodását tiltsa be, s szükség esetén karhatalommal is gátolja meg a kirakodást.**

Ime, ha a kolozsvári kereskedők valami jogtalanságot megszüntetni óhajtanak, ezt az ország tulsó részén levő szegedi iparkamara közvetítésével lehet elérni.

Rőfös kereskedőknek most már nincs egyéb feladatuk, csupán az, hogy a közigazgatási hatóságot arra kérjék, hogy a miniszteri rendeletnek szerezzen érvényt a győlcsoos tótokat a heti vásárokról tiltsa ki.

Borsodmegye a miniszter, ez iránti határozatát a községekben az alábbi hirdetéssel tette közzé.

„A nagyméltósága magyar királyi kereskedelemügyi miniszter urnak a győlcsoos tótok ügyében 57.211—VIII. szám alatt hozott határozatát alispán ur. 11.435—98. számú rendelettel, intézkedés végett kiküldte.

A jelzett határozat szerint az 1884. XVIII. törvények alapján biztosított azon kedvezmény, hogy a felsővidéki házalók a hetivásárokat is látogatják, csak azon felsővidéki egyénekre vonatkoztatható, a kik a házalást tényleg gyakorolják, vagyis állandóan helységről-helysére és házról-házra járnak, meghatározott eladási hely nélkül árusítanak s csak emellett jelennek meg az utba eső környékben tartott hetivásárokon is; ellenben *nem terjed ki a törvény jelzett kedvezménye azokra az egyénekre, bárha felső vidékiek volnának is, a kik valóságos házalás gyakorolása nélkül, csak heti vásárokat látogatnak.*

Mint hogy a házaló kereskedés alatt a fennálló házalási szabályok 1. §. értelmében, árúknak helységről-helysére és házról-házra járás mellett meghatározott eladási hely nélkül való eladás értendő, azok tehát, a kik helységről-helysére és házról-házra járás mellőzésével csupán hetivásárokat látogatnak, házalási kereskedőknek egyáltalán nem tekinthetők.

Miután a győlcsoosok, a kik a szabályzat értelmében házaló kereskedést nem folytatnak, hanem csupán hetivásárokat látogatnak, még pedig mindig minden heti vásáron megjelennek, **világos, hogy a törvényt kiátászik,** mert ők ipart nem váltanak, üzletek után **adót nem fizetnek,** és így az *ipara után adót fizető kereskedőket elnyomják.* A törvény intencziója szerint nekik az *egész országot be kellene járni* és e helyett mindenik család megszáll egy *bizonyos területet,* azt *monopolizálja,* s házalás mellőzéssel csupán heti vásárra jár, mert ha a törvény értelme szerint házaló kereskedést folytatna, legfeljebb *5—6 hónapra egyszer kénytelen* egy község hetivásárára. Ezen visszaélés megszüntintendő lévén, meghagyom, hogy a **győlcsoos tótoknak, a heti vásárokon levő kirakodását tiltsa be,** a fentiek szemmelartása mellett, szükség esetén **karhatalommal is gátolja meg a kirakodást.**

Kivánatos volna az itteni kereskedők érdekeit illetőleg, hogy itt se tennének másként mint Borsodvármegye alispánja tett. — Mert ha valahol tapasztalható a győlcsoos tótok visszaélései, de annyira sehol sem, mint épen Kolozsvárt.

Hisszük, hogy a hatóság meg tudja és meg is fogja óvni az itteni kereskedők érdekeit, az iparkamara mulasztása daczára is.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, január 26.

Hej, nem is vón. . .

Hej, nem is von
Híde a tél,
Ha nem fuja
Az a csuf szél
— Szólt a cigány —
Ha nem fuja a sátromba! . .

Hej, biz akkor
Én sem fáznám,
Ha nem állna
A Széll Kálmán
— Szóla Bánffy —
Ha nem állna az utamba! . .

Krónikás.

— **Képviselőjelöltek.** A dr. Groisz Gusztáv halálával gazdtalanul maradt kolozsvári második kerületi kormánypárti választók nagyrésze erős mozgalmat indított meg dr. Haller Károly érdekében s máris igen sok választó polgár irta alá, hogy ők dr. Hallert jelölik és ohajtják megválasztani. Beszélük ugyan, hogy tegnap délután az iparkamara helyiségében egyneháryan, nem is a 2-ik, hanem az első kerületből br. Feilitzsch Arthurt hozták volna szóba, de ezt alig hisszük, mert báró Feilitzsch Arthurt sokkal erősebb pártembernek ismerjük, sem hogy épen ő csináljon *szakadást* a kolozsvári kormánypártban.

— **Kiegyezés a házikezelés dolgában.** Honatyák, miniszterek és minden rangu és rendű politikusok, diplomaták, dissidensek, mamelukok és közbenjárók Kolozsvárra jőjenek tanulni, hogy kell megcsinálni a kiegyezést. Nálunk tegnap megtörtént és így nincs többé exlex-állapotra bizonytalan kilátás. Most már a bizonytalan is annyira bizonyos, hogy a bizonyos végre semmi körülmények között sem lehet bizonytalan.

Tegnap zsufolásig megtöltötték a városatyák a termet a városi közgyűlésen. A hallgatóság padjait is zsufolásig megtöltötték a nagyszámban megjelent spiczli-kandidatusok. Beldi Ákos gr. elnök vezette a gyűlést s Fekete Nagy Béla roppant érdeklődés mellett adta elő a tárgyat.

Előadta, hogy a multkori határozat meg lévén felebbezve, nem tudható, miképen határoz a miniszter.

Az eddigi bérli kötelezte magát, hogy havi 10 ezer frtot fizet s kész megtartani a bérletet márczius végéig. Ha ez idő után a házikezelés magasabb havi bevételt eredményez, a különbözetet pótolja és a házikezelésnél elért összegre ráfizet havonta a város pénztárába 500 forintot.

A tanács helyesnek tartaná azt, hogy a bérlet ez év végéig tartassék meg és a jövő év jan. 1-től következék a házikezelés.

Tutsek javasolja, hogy a házikezelés febr. 1-én lépjen életbe.

Kiss Mór ez év végéig a bérletet meg hagyandónak tartja.

Szabo Samu pártolja a Tutsek javaslatát.

Salamon, Fekete Gábor, Feilitzsch, Fekete N. Béla hozzászólása folyamán névszerinti szavazás iránti beadványt is nyújtottak be. Erre azonban nem volt szükség, mert Tutsek Sándor javaslatát oda módosította, hogy a házikezelés április 1-én léptessék életbe az esetben, ha a miniszterrel erre nézve idejekorán leérkezik az engedélyező határozat s az előmunkálatok erre elkészülnek. Ehhez hozzájárult Kiss Mór is s magáévá tette egyhangulag az egész kommunitás. A 3 felügyelő bizottsági tag megválasztása is elhalasztatott későbbi időre.

Hangulatot keltett Tordai Samu polgártársunk felszólalása. Ő a régi jó időkre hivatkozott, a mikor olyan gazdag polgármestere volt a városnak, a ki kijelentette, hogy a házikezelést életbe kell léptetni, mert a kevesebb jövedelmet ő a magánvagyonából fedezi. Általánosan helyeselték a példát és kérték Tordait, hogy ezt az anyagi garanciát mint gazdag ember, most ő vállalja el.

Erre Tordai szerényen megjegyezte, hogy azt ő nem teheti, mert nem polgármester. Különben az időben sem kellett ráfizetni, mert a házikezelés jövedelem-többlet eredményezett. A gyűlés jó hangulatban oszlott el.

— **Dr. Groisz Gusztáv,** a ki a kolozsvári r. kath. egyházközségnek főgondnok volt, elhalálozásával e helyen is nagy irtó hagyott maga után. Az egyházközség intézőinek körei most ama nagy kérdés előtt állnak, hogy kit tartsanak méltónak azon díszes állás betöltésére? — Eddigi nézet nyilvánítások szerint a közfigyelem dr. *Farkas* Lajos kir. tud. egyetemi tanár, cz. miniszteri tanácsos személye felé irányul, a ki az eddigi hosszú évek során kifejtett tevékenységével legtöbb jélet adta arra természetének.

— **Sántikáló meteorologia.** Ilyen ezimen megírta az „Ellenzék”, azt, hogy a meteorologiai intézethez Kolozsvárról felküldött jelentések aligha készülnek gondos feljegyzések alapján, mert az átlagos eredmények több fokkal eltérnek a városban észlelt eredményektől.

Erre nézve az orsz. meteorologiai és földmágnességi intézet igazgatójától, Konkoly Thege Miklós orsz. képviselőtől levelet kaptunk. A levélben az igazgató igazat ad a ciklik írójának a monostori megfigyelésekre nézve.

Ebből önként következik az, mikép szükséges volna, hogy a megfigyelések ne csak Kolozsmonostorról küldessenek fel, hanem ettől függetlenül, ellenőrzés okáért küldessenek például a vegytani intézettől is.

Az igazgató levele, szószerinti szövegében különben így szól:

Budapest, 1899. január 25.

Tekintetes Szerkesztőség!

Becses lapjának f. évi január hó 19. számában. „*A sántikáló meteorologia*” ezimen megjelent közleményére vonatkozólag van szerencsém a következő, némi felvilágosítást tartalmazó sorok közletételét kérni.

A Kolozsvár városában esetleg egy ablakpótlósan leolvasott hőmérséklet soha sem fog pontosan egyezni egy a városban kívüli (Kolozsmonostoron) más felállításban levő hőmérő adatával. Sőt magában a városban különböző pontokon (a muzeumtér, a fellegvárban stb.) sem lesznek egyenlők a hőmérők állásai, mert a helyi befolyások is hatnak rájuk. Tehát a hőmérséklet eltérésén nem kellene csudálkozni, ha a gazdasági tanintézet meteorologiai megfigyelései máskülönbben rendben lennének. Csak, hogy sajnos, nem vagyok abban a helyzetben, hogy a ciklikárró rossz véleményét egész határozottsággal megczófolhatnám. De nem igazságos eljárás, ha egy állomás mikódéséből az egész hálózat minőségére következtetünk és az összes megfigyelőket vádoljuk, valamint nagy tájékozatlanság jele, ha valaki azt hiszi, hogy az időprognózis a magyar meteorologiai állomás adataiból készül.

Kiváló tisztelettel

Konkoly Thege Miklós,

miniszteri tanácsos, az orsz.

meteorologiai intézet igazgatója.

— **Mit isznak Baranyában?** A kolozsvári és erdélyi kocsmárosok számára tudvalevőleg Baranyamegyében készítik a pancsolt műborokat. Készítik, de az ottani közönség nem issza, inkább sört fogyaszt.

Erről szól a Pécsi Napló a következőképen.

Csöklönek a borfogyasztás. Országszerte mind kevesebb bort isznak az emberek. Baranyában járnak elől jó példával. Hivatalosan igazolja ezen állításunkat azon tény, hogy a kinstár a legutóbbi három évben borfogyasztási illeték czímén 249.474 frtot bevételezett Baranya vármegye egész területén *Pécs*et is beleértve, míg ezen jövedelmi ág után az 1899—1901-iki időtartamra csak évi 227.766 forinttal vátották meg a községek és néhány bérli a borfogyasztási adót. A kevesebbet tehát ezen ezim alatt 12.708 frt, Pécs szab. kir. város is jól fog jární, ha bevételzei azon összeget, melyet a borfogyasztási adóért a kinstárnak fizet, mert kétségtelen, hogy nálunk is kevesebb bort isznak mint a régi jó időkben, és csakis azok ragnak be, akik épeneséggel nem győzik a bort, de azért mégis megisznak egy-két poharral, és ez is mindjárt a fejükbe száll. Jelentékeny emelkedést mutat ellenben a sörfogyasztás, melyet a kinstár január elsejétől maga kezel, és mely sok millió forinttal fogja gyarapítani jövedelmeit. Ebből és a cukorborfogyasztás nagy jövedelméből várhatnak a vidéki városok részesedést, ha a parlament végre meg fogja szavazni az erre vonatkozó, rég benyújtott törvényjavaslatot. De mikor lesz abból törvény, azt alig tudná valaki megmondani, mikor még költségvetésünk sincs a folyó évre.

A cukorborfogyasztás eddig mindenesetre nagy lendületnek örvendett Pécsen, mert ezukor hozzáadásával készítették a sok milió liter műbort.

— **Értesítés.** A kolozsvári Ferencz József m. kir. tudomány-egyetem az 1899-ik tanév II. felére a beiratkezősok a tanulmányi, fegyelmi- és leczképenz szabályzat 24. §-a értelmében 1899-ik évi február hó 1-én kezdődnek, ugyanezen hó 12-éig bezárólag tartatnak.

A kik ezen határidőben valamely elháríthatatlan akadály miatt személyesen nem jelentkezhetnek, a tanulmányi- fegyelmi- és leczképenz szabályzat 25. §-a értelmében a fennebb megszabott határidőn belül tartóznak akadályoztatásukat igazoló hitéles okmányval felszerelt és az illető kar dekanájához intézett kérvényben előjegyeztetésüket kikérni s meghatározni azt az időpontot is, a mikor személyesen megjelenhetnek s beiratásukat ugy a quaeaturában, mint az egyes tanároknál teljesíthetik. A határidő azonban márczius hó 6-án tul nem terjedhet. Kolozsvárt, 1899. jan. 25.

— **Szilágyi emléktáblára.** Özvegy Csiky Józsefné sz. Tóth-Jozefa. 10 koronát adott Szilágyi emléktáblájára. A pénzt a kolozsvári „Népbank” 58 sz. könyvecskéjében kezeljük a gyűjtés befolyásaiéig.

— **Ítéletek az erdélyi részekben lefogalt borok felett.** A „Pécsi Napló” írja: Vaszary Gyula pécsi rendőrfőkapitányhoz az ország minden részéből érkeztek vegyi vizsgálatokkal és a borenlenőrző bizottságok véleményezésével ellátott följelentések, borhamisítások miatt, melyek most várnak nála elbírálásra. Miként tudva van, november vége óta országszerte hajsza indult meg a Pécsről érkezett műborok ellenében, különösen a fizetni nem akaró adósok részéről és miután a helyszínén megejtették az eljárás, az ügyeket annak rendje és módja szerint ítélethozatal czéljából áttették az illetékes, tehát pécsi hatóságokhoz. Különösen **sok erdélyi** följelentés vár itt az elsőfoku ítélethozatalra. A Pécsről ugyancsak november hóban az összes borpinczékből szedett bormintákra, melyeket a pécsi borvizsgáló bizottság terjesztett föl az országos borenlenőrző bizottsághoz, hogy az eszközöltesse a vegyvizsgálatot, mai napig nem érkezett le a szakvélemény és csak ennek leérkezése után fog a főkapitány azon czégek ellen el-

járni, melyek borhamisítással vannak vádolva. A budapesti VIII. ker. kapitánya, Krecsányi Kálmán tegnap küldötte le Pécsre a főkapitányi hivatalhoz az Engel József fia pécsi bormagykereskedő czég ellen hozott marasztaló ítéletet, hogy azt közölje a pécsi borenlenőrző bizottsággal, melynek szintén meg van azon joga, hogy föllebbezéssel éljen az ítélet ellenében. A borenlenőrző bizottság még nem vette tárgyalás alá az ítéletet, de ugy értesülünk, hogy a mi álláspontunkat magáévá fogja tenni és a büntetéspénzeknek a budapesti ítéletben megállapított hova fordítása tárgyában élni fog föllebbezési jogával, mert az ítélet helybenhagyása esetén, Pécssett elkövetett borhamisításról lévén szó, a büntetéspénz a pécsi jötekonytsági intézményeket, illetőleg pécsi szegényeket illeti meg.

Figyelemmel fogjuk ám kísérni azokat a pécsi ítéleteket az erdélyi részekben lefogalt borokra nézve.

— **Borhamisító elitélése Németországban.** Nemesok nálunk hamisítanak bort, hanem mindenütt, a hol bor terem és eladatik s azért egyik államnak nem lévén mit szemére vetnie a másíknak, a leleplezősekből egy államnak sem támad kára. Ha hallunk borhamisítók eliteléséről, ne az jusszon eszünkbe első sorban, hogy „ez derek dolog, a borhamisítókat ott megbüntetik s így nyugodtan rendelhetünk onnan bort”. Mutatványképpen közlünk egy e napokban Németországban kihirdetett borhamisítási ítéletet, mely nyilvánvalóvá teszi, hogy ott is hamisítanak ugyan bort, de aztán jaj annak, akit megcsipnek. A hírt következőkben adjuk vissza: „Erzékeny büntetést mért a darmstadti törvényszék Bisch Bálint offenhachi borkereskedőre, a ki a hamis bor gyártásával az élelmi és bortörvénnyel jól összeütökösbe. A büntetés öt havi börtönrre és 1200 márka pénzbüntetésre szől. A vádlott felebbezett elvélvés ezimén, de a birodalmi törvényszék a felebbezést elutasította. Mily enyhén hangzik ezzel szemben az elsőfoku Engel-féle ítélet egy oly ügyben, mely lázban tartotta heteken az országot!

Hát még a Bürger Márton ítélete, ez az irástudatlan erdélyi borpancsoló, milliónyi vagyont szerzett borhamisítással, fel volt terjesztve kitüntetésre s midőn nem lehetett takarni tovább a dolgot, kapott egy napi fogházat és száz frt büntetést. Mi ez, a németországi büntetéshez képest.

— **A kormányváltozás híre a börzén.** A budapesti és bécsi börzét egyaránt foglalkoztatta ma Bánffy lemondásának híre és mind a két helyen *jó üzletkedvet* és hausse-szerű emelkedő tendenciát okozott. A budapesti börzén a déli tözse elején kezdődött a hír hatása s az osztrák hitelrészvények ugy itt, mint budapesti telefonhírekre Bécsben is mintegy egy forinttal emelkedett. A budapesti tözsdéről azonban csakhamar telefonoztak a felhivatalos könyvmatosokhoz, a melyek Bánffy lemondásáról semmit sem tudtak s ez állotta az utját ugy itt, mint ugyancsak telefon-értesítés útján Bécsben is a nagyobb árfejlődésnek. Az itt fölgyezett jelenség abból a szempontból érdekes, hogy kormánybukások rendes nyomaszótlag hatnak a börzére, a mely minden változást bizmatatlansággal szokott nézni, most azonban hausseit idézett elő a válsághír, a mi csak újabb bizonyítéka annak, hogy a börzék az évek óta tartó válságos politikai állapotok megszüntét óhajtják s ezt első sorban Bánffy báró távozásától várják.

— **Névvánpóly Branyicskán.** Paulina napját ünnepelte a Jósika család, a nagymama: gr. Eszterházy Kálmánné, s egyik unokája Paulina tiszteleztére. Az egész ünnepevények a lelkes rendezője: br. Jósika Lajosné szül. Eszterházy Ágnes volt. Ezenszó: „Eljen!” volt a különböző előképekben jelképezve; az előképek egy igen sikerült színpadon — virág-csoportok között — voltak összeállítva. Az első kép a szó kezdőbetűje „E”, „Esmeralda” az egyik házi kisasszony, Paula által lett alakítva, igen szép jelmezben. A második az „Loreley” Jósika Ágnes a középső házíkisasszony, ki egy sziklatőn gyönyörű alakjával és hajával festői szép volt, s kinek méltó társa volt if. Ürményi Bernát, a kis csónakban. Harmadik kép: Vukovics Erzsébet, Justicia meglepő, felséges alakjával, valóban impozáns látványt nyújtott. Nagyon kedves kép volt a negyedik: egy esküvő ó-német jelmezből, melyben a legkisebb házíkisasszony Jósika Marianna, egy anyakönyvvezető Barcsay Adorján előtt esküdött örök hűségét, Sághy Sándornak, csinos alak volt, mint vőfély Téglás Ödön, kit a megfelelő násznép környezett. Megható volt az utolsó: A nagymama álma; nagymama Vukovich Ip-higenia, szép fiatal nagymama, ki álmában maga előtt látja a jövőt, hol kedves leánya; unokája, dedunokája, mint fiatal asszony, bálozó leány őt környezik; itt különösen feltűnt Ürményi Alice szép, kedves kis árczával. Az egész görög-tűl mellett, valóban tündéri látványt nyújtott.

— **Méregkeverő asszonyok.** Még a mult év november elején történt, hogy Peczanszki Szeverné egy huszonhárom éves szép fiatal zentai asszony, kinek férje a katonaságnál szolgál, hogy bűnös szerelmének gyümölcsét elpalástolja. Bálint Gáborné ismert zentai kuruzsolónőhöz folyamodott segítségért. Bálintné előbb löpor és sáfrányból álló keveréket adott be a fiatal asszonynak, mitől az asszony beteg lett, de a kívánt eredményt ezzel nem sikerült elérni. Ekkor Bálintné, Gaják Zsuzsa és Teleki Róza zentai asszonyokkal szövetkezett és jó pénzért valami drága szert fekete kávéba keverték és ezt itatták meg a szegény fiatal asszonnyal, ki harmadnapra meghalt. A dolgot akkor sikerült eltitkolni és annak rendje és módja szerint az elhalt fiatal asszonyt még a mult év nov. 22-én el is temették. Időközben az elhunyt nő férje hazaérkezvén a katonaságtól a szomszédok által elrejtett egyes szavakból gyanuja támadt hogy felesége nem természetes halállal mult ki. Titokban tehát puhatolódzni kezdett s mikor

már gyanuja mindinkább erősödött s azt is megtudta, hogy az asszony betegsége idején a már említett és sentán kuruzsolónők jártak, az elhalt nő anyját fogta vallatára, a ki azt töredelmesen be is vallotta vejenek, hogy a menyecskét miként tette el láb alul a három kuruzsoló és hogy a gyógykezelésért 50 forintot fizettek a három asszonynak. A férj ekkor a szabadkai törvényszékhez fordult panasszal és följelentést tett a három méregkeverő ellen. A törvényszék a vizsgálatot nyomban elrendelte és egy vizsgálobíróval Ringhofer kir. ügyész a helyszínére küszállott s e hó 17-én az elhalt nő hulláját exhumálták. A megejtett boncolás után a három méregkeverőnőt, valamint az elhalt nő anyját a vizsgálobíró letartóztatta és a szabadkai törvényszék fogházába szállították.

— **Elefántok támadása.** Az angol kormány Kelet-Afrikában, a híres Kenia-hegy környékén, az ottan nagy csapatokban előforduló elefántok óvása czéljából védterületet tart fenn. Ez az óvás azonban már annyira felszaporította az elefántokat, hogy most már szinte veszélyesek kezdenek lenni az ott lakó európai telepesekre. Legutóbb Kikese állomásra mintegy 70 darab elefánt betört s a néhány épületből álló állomást teljesen tönkretették. Bár az állomás összes katonasága parancsnokával együtt jheves puskatüzrel fogadta a támadókat, miközben 11 darab elefánt el is terült, még sem voltak képesek az elefántok hadát megszalasztani s csak akkor vonultak el ezek maguk szerint, mikor már az összes épületeket és kunyhókat tönkretették. Emberéletben is esett kár az alkalmmal, mert két katonát a felbőszült elefántok agyon-tapostak.

SZINHÁZ.

Antonius és Cleopatra.

Konstatáljuk, hogy tegnap annyira zsufolva volt a színház, hogy egy gombostűt nehéz lett volna elhelyezni.

Konstatáljuk, hogy minden jegy elfogyott a legdrágábbtól az utolsó karzatjegyig.

Konstatáljuk, hogy tegnap hétköznapi volt.

Konstatáljuk, hogy Shakspeare tragediát adtak.

Konstatáljuk, hogy ez a darab nem épen legvonzóbb darabja Shaksperének.

Konstatáljuk, hogy adták Kolozsvárt még ezt a darabot, többek közt Jászai Marival is, de emnyi publikum sohasem volt reá.

Konstatáljuk végül, hogy tegnap *Fáy* Szeréna játszta Cleopátrát.

Egyebet nem konstatálunk, most csak a konzekvenziát kell levonnunk a felsorolt tényékből. De nem vonjuk le. A ki akarja: így is megéri. A ki nem akarja: annak fölösleges bővebben megmagyaráznunk.

Antonius és Cleopatra a színházak műsorán ritkábban szokott szerepelni, mint Shakspeare többi alkotásai. Hog, mégis előveszik, annak oka Cleopatra alakja, melynél genialisabban, tökéletesebben költő még nem rajzolt meg nőalakot. A mit ennek a nőnek bámulatos jellemrajzában alkotott Shakspeare, fölülmul minden képeletet. Épen ezért színpadon megalkotni ezt jellemet, a legnagyobb művészi feladatok közé tartozik. A magyar színészetnél eddig csak egy Cleopátrát ismertünk: *Jászai* Marit. Most egy másikat is ismerünk: *Fáy* Szerénát. De az utóbbi Cleopátrája gazdagabb azzal, hogy igazi iluziót tud kelteni.

Eltekintve ettől, *Fáy* Szeréna fényesen játsza meg ezt a szerepet. Egyetlen jelenete nem volt, mit művészetével érdekessé tudott volna tenni. Hogy milyen gazdag kedélye van ennek a nagy művésznőnek, soha életnekben nem tapasztaltuk, mint abban a briliánsul megcsinált jelenetben, amikor a követ hirt hoz Antoniusról. Mennyi nőies gyöngédség s mennyi féktelen szenvedélyesség párosult ebben a jelenetben. És aztán, mikor a hírnök leírja előtte Antonius nejét, mint derül ki arca, mennyi gyerekes naivsággal kezd kérdészködni a követőtől! Azt hisszük, ez volt legszebb momentumuma tegnapi játékának; bár mondhatnók ezt arra a jelenetre is, mikor Antonius halála fölött való keservében, a fájdalom szivrázó hangjaival csalt könnyeket a közönség szemébe.

Egyébként a tegnapi estét *Fáy* Szeréna legszebb daladai közé számíthatja. Emnyi tomboló lelkesedéssel még sohasem hívták őt a lámpák elé, mint tegnap; valóságos orkánja a tapsviharnak tört ki minden jelenete után.

Antonius E. *Kovács* Gyula játszta a töle megszokott klassziczitással általában a többi szereplők is mind ambícióval játsztak s így egy egészen jó Shakspeare előadásban volt részünk.

Epilógként mondjunk el egy kis beszélgetést.

Egy nagy zenekedvelő lép be a színházba. Mikor az óriási publikumot meglátja, így szól a vele levő barátjához.

— Még is csak hallatlan, hogy akkora publikum van egy Shakspeare darabra.

— Ne csodálkozz, hiszen az *Ellenzék* két hete csinálja a reklámot ennek az előadásnak.

Ez is igaz. Igaz, hogy a színháznak van haszna ebből a reklámból: de mi nem sajnáljuk.

A színház vendége. Pázmány Dénes az Országos Színész Egyesület elnöke tegnap végignézte *Antonius és Cleopatra* előadását. Pázmány Dénes, kinek *Dramái hét* című színházi bírálatait országsszerte olvassák, az előadással meg volt elégedve, de különösen *Fáy Szerénáról* szolt nagy elismeréssel. Vele együtt nézte az előadást *Mészáros Kálmán*, a színészegyesület titkára is. Pázmány Dénes még ma is itt marad s a *Nagypap* előadását is végig nézi.

Jókai nem jön. Jókai Mór ma levelet intézett *Böllöny* intendánsához, melyben jelenti, hogy nem jöhet le darabja premierjére. A levél így hangzik:

Kedves barátom!

Nekem baj az, hogy ígéretemet be nem válthatom. Influenzás bajom úgy rám sulyodott, hogy minden órában orvosságot kell szednem, még éjjel is s estefelé már alig állok a lábamon. Le kell mondanom arról a gyönyörűségről, hogy az én kedves kolozsvári közönségemet láthassam, s „*abzug*” helyett „*éljen*”-t halljak felém hangzani. De hát ez így van. Öreg ember bizony vén ember: ne tegyen ígéretet a holnaputánra, mert az nem az övé. Nagyon köszönöm Neked, hogy új szindaromat a baza legdrámakévdelőbb közönségével megismerteted s kérek, add át leghálásabb köszönetem kifejezését mindazoknak a t. művésznőknek és művészeknek, a kik azt szíves hozzák. Ígéretet nem merek már tenni. De bizat a reménység, hogy a mit a mostani időkben elszalasztottam, a kedvező alkalmat megtalálom még derültebb napok bekövetkeztével s szíves vendégszereteted élvezetében részesülhetek.

Téged forrón ölelve maradok

Öreg hived

Dr. Jókai Mór.

Egyleti élet.

Az *Erdélyi Irodalmi Társaság* e hó 29-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor rendes felolvasást tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó, tartja *Szamosi János* alelnök. 2. Emlékbeszéd br. Kemény Endréről: *Felszeghy* Dezső r. tag. 3. Költemény: *Hegedűs* István r. tag. 4. Költemény: *Szász* Gerő r. tag. 5. Elbeszélés: *Gyarmathy* Zsigáné r. tag. 6. Költemény: *E. Kovács* Gyula r. tag. Ülés helye a városház nagyterme. A társaság a közönséget szívesen látja.

A „*Szent Imre*”-egyesület folyó hó 29-én (vasárnap) d. u. fél 3 órakor a seminárium nagytermében közgyűlést tart, melyre az érdekeltek meghívataknak. Tárgy: 1. Korelnök választás. 2. Mult közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hiteljesítése. 3. A kiküldött bizottság jelentése az alapszabálytervezetről s annak tárgyalása. 4. Ideiglenes tisztviselők (elnök, titkár, pénztáros, jegyzők) megválasztása. — Mindazok, kik a tagok sorába belépni óhajtanak Lengyel Miklós joghallgató úrnál (Bellorda-utca 10.) feliratkozhatnak; ugyanott az alapszabálytervezet egy-egy példányát minden tag átvetheti. Kolozsvárt, 1899. jan. 26. Dr. *Számek* György.

Orvosi jelentések.

1899. január 19. *Pax* ö nagysága gyengélkedik. Bécsbe küldik az orvosok, hogy ott szanalja magát.

Jan. 20. A bécsi kura nem sokat használt. Ugy látszik, mégis csak jobb a magyar levegő. Ö nagysága fölött ma az összes pártvezérek konziliumot tartottak.

Jan. 20. d. u. *Pax* ö nagysága állapota ma rosszabodott. Testén pontocskák támadtak, u. n. bókapontocskák. A katasztrófa nincs messze.

Jan. 20. este. *Szilágyi* főorvos megvizsgálta a nagybeteg és még megmenhithetőnek mondotta. Fő a nyugalom és higgadság. Minden órában beadandó egy-egy értekezlet.

Jan. 20. éjjel. *Pax* ö nagysága az éjjelt egészen nyugodtan töltötte. Álmában félrebeszél. A diagnózis szerint kiegyezési zavarok okozták e bajt.

Jan. 21. Erős rohamok lepték meg a beteget. Egyik orvos ugyanis hangosan talált beszélni a *filozofálásról*, ami nagyon fölzárgatta *Pax* ö nagyságát. Csáky borogatásokat raknak a fejére.

Jan. 22. A beteg némileg jobban van. *Szell* professzor megnyugtatóan beszélt. A beteg folyógyul, föltéve, ha a kuruzsló Bánffy nem vet rá szemét.

Jan. 23. Az orvosok felhagytak minden reménnyel. *Szell* Bécsbe fut orvosságrt. Bánffy utánna, nehogy *Szell* csakugyan megkapja a biztos gyógyszerzt.

Jan. 24. Széllnek sikerült a király azoneosságát megszerezni, a mi a nemzet nagy

betegségét meggyógyítja. Pax ö nagysága már a hír hallattára jobban kezd lenni.

Jan. 25. A Llyd klubban a funerátorok állá egyszerre leesett, midőn hírlí vették, hogy *Szell* hozza a király orvosságát. Eleinte még reménykedtek, hogy csak olyan Koch féle szurum lesz, de midőn látták, hogy minő hatást tett Pax ö nagyságára, rémület szállta meg sötét lelküket.

(Folyt. köv.)

Mulatságok.

A *helybeli* ág. hitv. evang. nőegylet ez évben február 11-én a New-York szálloda alsó éttermében szokásához híven tánczesztélyt rendez. Alapos reményeink vannak arra nézve, hogy ez a táncmulatság még inkább fogja növelni az evang. kötökek eddigi jó hírnevét. A buzgó rendezőség a napokban fogja a meghívókat szétküldeni.

A „*Köhalmi magyar műkedvelő társulat*” alapítókéje gyarapítására folyó 1899. évi február hó 4-ikén, szombaton Köhalomban, a „nap”-hoz czimzett vendéglo nagytermében zártkörű tánczesztélyt rendez.

A *Tordai Daloskör* — mint értesülünk — február hó 11-ikén Tordán fényesnek ígérkező hangversenyt rendez a legválogatottabb számokból álló műsorral. A hangverseny végetével táncmulatság következik, mely — mint a fiatalság körében mutatkozó nagy érdeklődés sejteti — bizonyára meg fog felelni a hozzáfűzött várakozásnak. A mint halljuk, a kolozsvári fiatalság szintén nagy számmal részt vesz e ritka élvezetes mulatságon.

A *helybeli helyőrségi kaszinó* vigalmibizottsága a fenti Kaszinó helyiségeiben f. évi február 4-én hangverseny-estélyeket rendez.

Aranyos-Gyóresen folyó 1399. év február hó 4-én Az állami iskola termeiben részben az áll. isk. könyvtára, részben az önkéntes tűzoltó-egylet javára rendezendő zártkörű Tánczvigalom rendeztetik.

Gyászrovat.

Mihály bácsi.

Mihály bátyánk nincs többé. — Ki volt ő? „Nagy idők tanuja” mondják, mert ott áll szomorú jelentőjén „Elekes Mihály 48—49 évi honvéd huszár főhadnagy élt, 69 évet” „A jó idők képviselője” mondom én, mert bizony én a honvéduzár főhadnagyból csak annyit láttam, hogy még pár év előtt egy szürke lovon koezogott gazdaságából — de láttam annyi ember és vendégszeretetet, hogy esodálom, hogy az ellenséget is ebédre nem invitálta.

Tipikus székely nemes volt és erdélyi annyira, hogy egy időben így állít össze olvasmányát: „Ellenzék”, „Kolozsvár”, „Erdélyi Híradó” és „Magyar Hírlap” persze ezt az erdélyi boldogult Horváth Gyula szerkeszté.

Egy darab volt ő, kedves feleségével és sárdi kurijával, abból a jó időből, melyről Horváth Gyula így ír: „Ezek is ezeknek ősei vetették az erdélyi társadalomnak azt a puha ágat, melyen megnyughatott mindenki, ezek kezei szögték meg az édes kalácsot, tölték poharába a csillogó bort, hogy felüdül tőle még az is, kit az élet elfárasztott.”

Az öreg a falut szerette, annak kényelmeit élvezte, s azok neki élet szükségletté váltak.

Azért volt kellemes s sárdi curia a vendégnek, mert ott nem dárídót kapott, hanem minden napi uri háztartás kényelmeit élvezte, mely ott nem hivalkodás vala, hanem a munkás, takarékos élet nyugodt öntudatának kifolyása.

Annaira szerette az embereket, hogy a politikai viharoktól is távol tartotta magát, de Mihály bácsi a magyar társadalom embere volt, közügyben csak az építés munkájában vett részt, nem riadva vissza anyagi áldozatoktól se, tartván „noblesse oblige”, s viszonaihoz mérten meghozta az áldozatot egyleteknek, kaszinóknak, irodalomnak és szükkölködőknek.

Ezek a tulajdonságok tették a Nagy-Küküllő menti társadalom központjává házáat, mely az igaz magyar ház mintaképe volt.

Jó, régi módi gazda volt, ki sokat termelt a háznak, keveset a piacnak. Nem is vehetett tőle senki ismerőse semmit, bár volt jó bora, szép szőlője, barackja, méze, mert ha megpróbálta, bizony ajándékba kapott, mely sokszor nem nélkülözte a humort, midőn például kitűnő jóverméből mindenkinek adott jeget kölcsön, úgy, hogy télen adja meg.

Ilyen jó humorú volt társalgása is, melylyel mindig tréfált, de soha se sértett.

Mihály napok és Kata napok szép emlékek lesznek!

Sietett is leróni a kegyelet adóját a vidék, de nem a vármegye, mert az úgy látszik az efféle érdemek iránt nem bír ézzekkel — nagyon modern ma a közigazgatás.

Sárdi magas hegyen várja a feltámadást, s a vendéget melyben nem tudott küllönbséget tenni a főispán és adó egzékutor között, neki lehet igaza.

Kedves emléke élni fog közöttünk a kedves Mihály bácsinak!

Zandírhám.

Erdélyi Marietta édes apja meghalt. A kolozsvári szinpad egykor ünnepekt művésznője édes atyjának haláláról ezt a gyászhirot vetük: Ujra egy nemes tölgy dől ki a már erősen ritkított sorból. Erdélyi József volt kassai ügyvéd, ki a szabadságharcot, mint honvédhadnagy küzdötte végig, tegnap d. u. 3 és fél órakor hosszas szenvedés után meghalt. A boldogult Kassának egyik legismertebb és legisteltetebb polgára volt. 55 évig volt Kassán ügyvéd és ez idő alatt mindenki tisztelétét klérdemelte. Hosszu kort ért el, 83 éves volt, midőn a halal elragadta szerettei köréből. Benne Erdélyi Gizella és Marietta híres színművésznők édes atyjukat gyászolják. Temetése f. hó 25-én d. u. fél 4 órakor lesz. A domokostér 4. sz. halottas házból fogják a meghaldogultat a Rozália-sírkertben örök nyugalomra kísérni.

Alólirottak a maguk, valamint a közeli és távoli rokonok nevében szomoruan tudatják, hogy a jó férj, a szerető atya, testvér, após, sógor és rokon Csik-Nagy-Kászoni és Impárfalvi Kászoni báró *Bornemisza* Albert életének 67-ik évében f. hó 26-án megszűnt élni. Az üdvözültnek hült tetemei folyó hó 28-án d. u. fél 3 órakor fognak a r. kath. szertartás szerint, Kolozsvárt, belközép-utca 35. sz. alatti lakásán beszenteltetni és folyó hó 29-én délelőtt 11 órakor Szent-Benedeken a családi sírkertben örök nyugalomra elhelyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat folyó hó 30-án d. e. 10 órakor a kegyesrendiek templomában fog a mindenhatónak bemutatni. Béke poraira! Kolozsvár, 1899. január hó 26. Báró Bornemisza Albertné, sz. gönczruszkai Kornis Gabriella, br. Bornemisza Anna, férj. Pap Farkasné és gyermekei: Alajos, Liszka. Báró Bornemisza Gábor cs. és kir. kamarás és gyesmekei: Mazy, Margit, Ilda, br. Bornemisza Kálmán, br. Bornemisza Béla, mint özvegye, gyermekei és unokái id. br. Bornemisza Károly cs. és kir. kamarás, főrendiházi tag, Szolnok-Dobokavármegye főispánja mint testvér. Göncz-Ruszkai gr. Kornis Viktor, gr. Kornis Vilma, gr. Kornis Berta, özvegy Placsek Károlyné, szül. gróf Kornis Janka, mint sógor és sógornők. M.-Csügedi Pap Farkas, kir. ítélő táblai bíró, mint vő. Br. Bornemisza Gáborné szül. Price Louise, br. Bornemisza Béláné, szül. lászlófalvi és mikesföldi Ábrányi Melizánd mint menyel.

Szerkesztőségi üzenet.

Kérdezősködő. A gestikuláció és mimika meg van ugyan engedve a szavalásnál, de ezt kellő mérséklettel és ott kell alkalmazni, a hol a költeményben kifejezésre jutottat gondolatok ezt megkívánják, vagy megengedik. Ha nincs meg az összhang, a taglejtés, mimika és a tárgy között, a szavaló a remélt hatás helyett visszatetszést ébreszt.

KÖZGAZDASÁG.

A szamosujvári bank és takarékpénztár közgyűlése.

Tisztelt közgyűlés!

Az 1898. decz. 31-én bezárult XI-ik üzletév forgalmáról és eredményéről, a keresk. törv. és az alapszabályban előirt kötelességünknel fogva van szerencsénk a t. közgyűlésnek elfogadás és jóváhagyás végett a következőkben beszámolni:

Üzleti forgalmunk a jelen évben volt 2,842,763 frt 48 kr., üzleti forgalmunk a mult évben volt 2,463,644 frt 98 kr. szaporodás 380.117 frt 50 kr.

A jelen évi betétössz. 588,629 frt 28 kr. A mult évi betétek össz. 570,032 frt 96 kr. szaporodás 13,596 frt. 32 kr.

Jelen évi váltó követelésünk 355,437 frt 20 kr., mult évi váltó követel. 298,793. frt 50 kr., szaporodás 56,643 frt 70 kr.

Jelen évi jelzálogilag biztosított követelésünk 144,204 frt, mult évi jelzálogilag biztosított követelésünk 113,864 frt 24 kr., szaporodás 30,339 frt 76 kr.

A mult évi kötvény követelésünk volt 124,478 frt 15 kr., a jelen évi kötvény követelésünk volt 109,027 frt 75 kr., apadás 15,450 frt 40 kr.

Ezen üzleti forgalomnak végeredménye, hogy az 1898-ik év tiszta jövedelme, a mult évről áthozott 1000 frttal együtt 10905 frt 79 kr.

Ezen jövedelemből javasoljuk, miszerint adassék:

Könyvvezető segédnek jutalmul 50 frt, szolgának 30 frt, városunk alapítója Verzár püspök szobrára 250 frt, a jótékony célra szánt jutalékhöz 30 frt 54 kr, tartalék alap javára 5 százalék 545 frt 25 kr., az igazgatóság részére 24 százalék 2400 frt, a felügyelő bizottság részére 4 százalék 400 frt, vezérigazgató részére 2 százalék 200 frt, pénztárnok részére 2 százalék 200 frt, könyvvezető-titkár 2 százalék 200 frt, jótékony célokra 1 százalék 100 frt, részvényeseknek részvényenkint 20 frt, tehát 6000 frt jövő évre vitessék át 500 frt. Összesen 10,905 frt 79 kr.

Kérjük a tisztelt közgyűlést, méltóztason ezen zárszámadást megbírálni, javaslatinkat jóváhagyni és a felügyelő bizottság jelentésének és javaslatának meghallgatása után, az 1898 évre, ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a felmentvényt megadni.

Tisztelt közgyűlés!

Lesújtva a fájdalomtól teszünk jelentést, miszerint az elmúlt év június hó 24-én váratlanul ragadta el a kérlelhetetlen halál közülünk igazgatóságunk egyik fáradhatatlan

és általános közszeretetben és tiszteletben volt tagját fido Novák Gerő-t. Legyen megáldva emléke! Emlékezzünk meg róla illő kegyelettel a mai közgyűlés jegyzőkönyvében is.

Szamosujvart, 1899 év január hó 15-én tartott üléséből

Id. Bodor Bertalan,
elnök.

Bányai Gyula,
titkár.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

A kitiltott oláh joghallgató.

Budapest, jan. 26.

A nagyváradi jogakadémia egyik oláh hallgatóját Bolesch Luciánt a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter tudvalevőleg Magyarország összes jogakadémiájáról kitiltotta nemzetiségi ügyelmei miatt; sőt elrendelte, hogy az illető által netán külföldön szerzendő oklevelet honosítani sem szabad. Mint a „Kel. Ért.” értesül, a jászvárosi Carmen Sylva egyesület legutóbb elhatározta, hogy a nevezett oláh joghallgatót sürgősen felhívja, hogy tanulmányainak befejezése végett Bolesch menjen Jászvárosba, mely esetben részére havi 150 lei (frank) összegből álló ösztöndíjat ajánlanak fel. Az ösztöndíjat részben az egylet rendelkezésére álló pénzből, részben pedig önkéntes adakozásokból fedezik. Természetesen oláh nemzetiségi körökben a fiatal Carmen Sylva egyesület ezen nemzeti érzületől nagyon is áthatott határozata fölött nagy az öröm.

A helyzet.

Bpest, jan. 26.

A képviselőház üléseire rászállt az unalom. Ben a nagyteremben alig egy pár képviselő ül s azok is, mihelyt leszavaztak, sietnek ki a folyosóra, a melyen annál élénkebb élet uralkodik.

A tegnapi napot a **garanciák** kérdése dominálta.

Az ellenzéki bizalmi férfiak ma délelőtt ujra összegyűltek, hogy átvigyék a disszidens megbízottaktól a kormány újabb üzenetét, a mely (a kiegyezést kivéve) mindenben elutasító az ellenzék föltételeivel szemben.

Mind személyi, mind pedig tárgyi tekintetben a kormány nem enged. Követeli továbbra is, hogy az indemnitás, a provizóriumok és az ujonczmegajánlás még Bánffy Dezső bárónak adassék meg, a ki ekképpen tisztességgel hagyhatná ott miniszteri székét.

A választási törvény revízióját és mindazokat a változásokat, a melyeket a rendszer ellen követel biztosítékul az ellenzék, az utód a következő miniszterelnök feladatai közé sorozza. De hogy ki legyen ez az utód: azt a kormány nem mondja meg, mert a miniszterelnök személyének kijelölése a korona joga.

Mindenben sok nehézség rejlik, a melyet elhárítani nem lesz könnyű. Az ellenzék ezeket a föltételeket elnem fogadhatja, a mig a személyi, tárgyi garanciákat meg nem kapja, melyekért a küzdelmet kezdte és folytatja. Az ellenzéki férfiak ekképpen gondolkoznak:

Ha mi az tndemnítást és provizóriumot megszavazzuk Bánffynak, ki garantálja nekünk, hogy a mi követelményeink, melyek az ország érdekében valók, teljesülni fognak? Az ismeretlen utódot nem kötelezik a Bánffy-kormányval kötött megállapodások. Az képviselőházat is fölöslyathatja, lévén indemnítása. kiegyezési pronizóriuma, ujonczmegajánló törvénye.

Micsoda és kicsoda biztosítja az ellenzékét, hogy ez meg nem történik, ha kiadja kezéből a fegyvert, a melylyel a mostani helyzetet kivíva, Bánffy távozását biztosította s a rendszerváltozásra irányuló követeléseinek is érvényt szerezhet? Bánffy elhagyja helyét, az igaz, de vajjon ez magában véve elég garancia-e? Ez még személyi garanciának is kevés, mert jöhet helyette egy másik Bánffy, a ki eleinte talán enyhébben fog kormányozni, de azután, Tiszáék sugalmazása és utnuatása szerint, lassankint be fog térni a régi, jól kivájt mederbe. Tárgyi biztosíték meg egyáltalán nincs, hogy ki felel érte. Pedig ez a tárgyi mozzanat fontosabb a személyinél. Mert ha a választási törvény revíziója, a kuriai bíráskodás, a közigazgatási kandidációk visszaéléseinek megszüntetése, az imkompatibilitási törvény szigorítása stb. biztosítatik: akkor az adott kétségtelen garanciák a személyt is megkötik, akárki legyen a jövőnd miniszterelnök.

A kérdés csak az: megtalálhatók-e ezek a tárgyi garanciák, ha a miniszterelnök-utód kiléte nem ismeretes és ha az ellenzék még Bánffy kormányzása idején leteszi az obstrukció fegyverét. Erről a nehéz kérdésről tanácskoznak ma az ellenzéki megbízottak a közvetítő disszidensekkel.

Budapest, jan. 26.

A tegnapi délutáni konferencia sem jutott határozatra.

Egy pontra nézve azonban határozottan megállapodtak, **hogy az indemnitiit Bánffynak nem szavazzák meg.**

Szóba került ezután a házszabályok revíziója.

Az ellenzék ebbe **csak úgy menne belé, ha Szilágyi Dezső ülné ujra az elnöki székbe.**

Ma Széll Kálmán személyesen fog tárgyalni az ellenzékkel.

Reménylik, hogy Széll képes lesz e tekintetben megnyugtatóni az ellenzékét.

Tegnap talán utoljára volt minisztertanács, a melyben az összes miniszterek részt vettek.

A miniszterek közül tegnap este a klubban senki sem jelent meg, mely nagyon kihalt volt.

Ki lesz a miniszterelnök?

Budapest, jan. 26.

Az új kormányelnök személyére nézve három kombináció forog fenn.

Fehérváry, Lukács és Széll Kálmán.

Lukács és Fehérváry nagyon vonakodnak. Széll Kálmán csak a **korona egyenes kívánságára** fogadná el a miniszterelnöki tárczát.

Katona tisztek fizetése.

Bécs, jan. 26.

Biztos forrás szerint a katona tisztek fizetését 1900-tól felelemelik.

Pártközi konferencia.

Budapest, jan. 26.

Az ellenzéki delegáltak ma ujra összeültek s a következő határozatot hozták.

Mindaddig, mig az ellenzék nem ismeri **azt a férfit, a ki a béke-feltételekért garancoziát vállalhat, nem bocsátkozhatik** a közlött propozíciók tárgyalásába.

E határozatot közölték Szilágyival, ki azonnal tudatta Bánffyval.

Bánffy nyomban minisztertanácsot tartott, mely után magához kérte Széll Kálmánt, hosszasan konferált vele.

Széll Kálmán ezután egymásután felkereste Apponyit, Horánszkyt, Kosuthot és Molnár Jánost.

Majd hosszasan tárgyalta Falk Mik-sával és más kormánypárti képviselőkkel.

Valószínű, hogy Széll **bizalmasan tudatta, hogy a korona őt bizta meg a kormányalakítással.**

Országgyűlés.

Budapest, jan. 26.

A képviselőház mai ülésén csak névszerinti szavazások voltak.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Elköltözésem alkalmából nem mulaszthatom el a kolozsvári aut. orth. izr. hitközség t. előjárósági- és képviselőtestületi tagjainak, különösen Smiel Dávid elnök urnak hálás köszönetet nyilvánítani a hitközségnél való működésem ideje alatt irántam mindenkor tanusított jóindulattért és meleg pártfogásért. — Továbbá fogadja hálás köszönetemet Generisch Gusztáv dr. egyet. m. tanár ur, ki, mint háziorvosom családomat mindenkor a legnagyobb odaadással és előzékenységgel sikeresen gyógykezelt. — Barátaimtól és jóakaróimtól az idő rövidsége miatt személyesen el nem bucsuzhatván, fogadják ez uton őszinte üdvözleteimet és szerencsekívánataimat.

Kolozsvárt, 1799. jan. 26.

Strausz Ignác,

a miskolci „Chevra Kadisa” titkára.

H i r d e t é s e k.

A szamosújvári

Takarékpénztár Részvénytársaság

XI-ik üzletévi

Z á r s z á m a d á s a

1898-ik évi december 31-én.

A szamosújvári takarékpénztár részvénytársaság XI-ik üzletévi rendes közgyűlést 1899. év február 12 én délután 3 órakor tartja meg üzlethelyiségében, melyre a részvényes tagok tisztelettel meghívottnak.

A közgyűlés tárgyai:

I. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két tagnak kinevezése.
II. Az igazgatóság jelentése a múlt 1898-ik üzletévről, a felügyelőbizottság jelentése az évi számadás megvizsgálásáról, — ezek alapján a nyereségy megállapítása, annak felosztására vonatkozó javaslat tárgyalása és a felmentvény megadása

III. Három kilépő igazgatósági tag helyeinek 3 évre és egynek 1 évre választás útján leendő betöltése.

IV. Esetleg az igazgatósági tagok közül elnök választása 3 évre.

V. Esetleg a felügyelő bizottság kiegészítése

A közgyűlésen csak azon részvényes bir szavazati joggal, ki legalább egy részvényt folyó szelvényeivel együtt folyó év február 11 éig a részvénytársaság üzleti helyiségében a hivatalos órák alatt térítvény mellett a társasági pénztárba letesz. (14. §)

Vagyon.	Mérleg-számla.		Teher.	
	frt	kr.	frt	kr.
Pénztár készlet	25009	13	300 drb részv. á 100 frt	30000 -
Váltó követelések	355437	20	Betétek és kamatai	583629 28
Kötvény követelések	109027	75	Tartalék alap	7643 01
Jelzálog követelések	144204		Örm kat. árvalány alapítv	1500 -
			Nyeremény áthozatal az	
			1897. évről 1000.	
			Nyeremény egyenleg	10905 79
			9905 79	
	633678	08		633678 08

Tartozik. **Nyereség és veszteség-számla.** Követel

	frt. kr.		frt. kr.
B-tétek tők. és kifizetett kamatai	27163 69	Nyeremény áthozat a múlt 1897. évről	1000 —
Tiszti és szolgál. fizetések	3660 —	Kamatokért	44906 90
Irodai s. ükés. letételek	437 45	Más pén. intézetektől mint	
Jövedelmi adóra	1863 87	betét kamat	1892 90
Betét kamat adóra	2689 04		
Nyugta bélyegre	66 45		
Visszatérített kamat	159 37		
Házbérre	160 —		
Kötvény leírásért	54 —		
Salamon templ. restaurálás	80 —		
Perköltségekre	191 70		
Tartalék alap kamatjára	368 —		
Egyenleg	44 —		
Nyerem. áthozat az 1897. évről 1000.			
Nyerem. egyenl. 9905 79	10905 79		
	47799 80		47799 80

Szamosújvárt, 1898 december hó 31-én.

Bányai Gyula Bogdánfi István Gajzágó János id. Bodor Bertalan
könyv-vezető ig. t. v. ig. ig. t. pénzt. ig. t. elnök.

Id. Temesvári István, Esztergár László, Aján Lukács, Tüzes Todor
igazgatósági tagok.

Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelő bizottság. — Szamosújvárt 1899 évi január hó 19-én.

Kovrig Simon elnök, Todorfi Lukács jegyző, Dr. Bányai Kristóf f. b. t.
Merza János f. b. t.

A Kolozsvári Népbank, mint szövetkezet

e hó végével második üzletévébe lép.

Szervezési céljának kitartó munkálásával, hűzgapótló volt, már az első év alatt, beigazolta.

Az apróbb hitel kielégítése, a fillérenkénti tőkegyűjtés elősegítése és a tagok takarékbetétjeinek kedvező gyümölcsösztetése fogják eszentul is kizárólagos céljait képezni.

A kezelési költségek rendkívüli csökkenése folytán, az intézet abban a helyzetben van, hogy a betéteket tiszta 6%-kal gyümölcsösztetheti.

Üzletrész jegyzések eszközölhetők mindennap d. e. 10—1 óráig, a hivatalos helyiségben:

Külmagyar-utca 1. szám alatt,

Theologia épületben.

Egy üzletrész ára: 30 frt, mely összeg heti 20 krajczáros részletben törleszhető.

Eddig jegyzett üzletrészek összege: 30,000 frt. 76.1—0

Két uri lakás

kiadó 1899. április 1-től a Benigni-palota II. emeletén a vashid mellett.

Értekezhetni malom-utca 8 szám alatt: Benigni Samunál.

71. 2—3.

Tűzifa eladás!

A kendi-lónai uradalom erdészeténél jó minőségű egészséges szép **eser hasáb tűzifa** eladó.

Kolozsvári állomásra szállítva 6 öl — 1 waggon — 48 frt, vagyis egy öl 8 frtba jön.

Megrendelések levelező lapon Kendi-lónára az **erdészeti hivatalhoz** intézendők.

Szállítás utánvétellel vagy készpénz beküldése ellenében történik.

54. 3—3.

Eladó

1872-ik évtől jobb években termett, mintegy 600 hekto, rozsamáli, hadrévi, szilvási, enyedi

specziális boraimat

egészben vagy hordó számra áruba bocsátom!

Értekezhetni malom-utca 8. szám alatt.

72. 2—6.

Benigni Samu.

20—25 lőerejű vízmű azonnal bérbe kiadó.

A timár társulat tulajdonát képező, a kis szamos árán levő csertörő utca 23. sz. alatt, eddigi lemez papir gyár vízhasználati joggal, átköltözködés folytán kiadó.

Értekezhetni Id. Varga Dániel társulati elnökkel — Nagyszamos utca 1. szám alatt.

75. 1—3

!! LEGJOBB és LEGOLCSÓBB !!

T Ű Z I F A

1 öl (4 kmt.) fiatal száraz tölgyfa Kolozsvárra házhoz szállítva 9 frt 50 kr.

Megrendelhető

2. 9—10

Betegh Márton tulajdonosnál

Gyaluban. Ugyanott raktáron kapható:

500 drb. épület tölgyfa 8—10 mt. hosszú és 30—50 cm. vastagságban. Továbbá elvállalok kerítés oszlopokat, sásfákat, talpfákat, kerékvetőket minden méret szerint jutányos áron.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni a Solymosy és Kósch cég alatt vezetett

Gazdasági gépgyár és vasöntődére,

hol készítenek teljes szeszgyári berendezéseket, malmokat, gőszivattyukat, turbinákat, mindenemű gazdasági és épület öntvényeket u. m. oszlopokat, csigalépcsőket stb.

Elvállaljuk mindennemű gepek vagy géprészek javítását a legjutányosabb árak felszámítása mellett.

Eke és szelelő Rosta gyártására egész külön osztályt rendeztünk be, melyet a legmeszszebb menő jótállással adunk.

Raktáron tartunk mindennemű gazdasági gépet és technikai cikkeket.

Tervezettel és költségvetéssel készséggel szolgálunk. Szíves partfogásokat kéri

Solymosy Olivér

gyártulajdonos

553, 46—

a v i d é k i

Hatóságilag engedélyezett

Végeladás

a Wesselényi Miklós-utczában levő

Poszler és Társa-féle

DIVATÁRU ÜZLET

teljes feloszlása miatt

a raktáron levő ezer meg ezer féle divatezikeket az idő rövidsége miatt bármily elfogadható olesó árban kiárusítjuk.

A nagyérdemű közönségnek legjobb alkalma van szükségletét beszerezni.

Egy próba-vásárlás megfogja győzni, hogy valóban szép új divatezikeket csaknem félárban lehet vásárolni. Kedd és Pénteki napokon a felhalmozott maradékok eladása.

Eladás nagyban és kicsinyben.

becses figyelmébe.